herpy

GEKONY

Golden-tailed gecko

Strophurus taenicauda

Strophurus taenicauda to mały, nakrapiany gekon z buszu Queenslandu, z lśniącym złotym paskiem biegnącym wzdłuż ogona i czerwonymi oczami. Wspina się po gałęziach, odpoczywa głową w dół, a tego, kto go chwyta, smaruje lepką, nieprzyjemnie pachnącą wydzieliną. Nadaje się dla doświadczonego hodowcy, który szuka gatunku o wyrazistym charakterze.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Diplodactylus taenicauda*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-7 cm** długość od pyska do kloaki
Waga	**5-8 g**
Długość życia	**4-10 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Półpustynia i suchy las**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**19-22 °C**
Wilgotność	**30-60%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**12-24 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**4-6**
Inkubacja	**48-72 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Strophurus taenicauda to jeden z najbardziej rzucających się w oczy gekonów w rodzaju *Strophurus*. Ciało jest szare lub brązowawe i pokryte czarnymi plamkami, trochę jak u dalmatyńczyka, a wzdłuż grzbietu i ogona biegnie złoty pasek, od którego pochodzi zarówno angielska, jak i naukowa nazwa gatunku. *Taenia* oznacza wstęgę, a *cauda* ogon. Oczy są duże i często świecą na czerwono lub bursztynowo. U większości innych gatunków z tego rodzaju na grzbiecie i ogonie występują kolce lub guzki, ale tutaj zarówno tułów, jak i ogon są gładkie, co jest jedną z cech charakterystycznych gatunku.

Przy długości od czubka pyska do kloaki wynoszącej około 7 cm jest to gekon mały i smukły. Gatunki *Strophurus* z kolczastym ogonem mierzą, zależnie od gatunku, 60-89 mm, a osobnik o długości 60 mm waży średnio 5-7 g. Masa tego konkretnego gatunku nie była mierzona, więc wartość podana w tabeli z danymi została zapożyczona od rodzaju i jest szacunkiem. Długość ogona również nie jest udokumentowana. W niewoli nadrzewne gatunki *Strophurus* żyją zazwyczaj 4-10 lat, a pojedyncze osobniki dożywają starszego wieku.

Gatunek opisał Charles De Vis w 1886 roku pod nazwą *Diplodactylus taenicauda* i obecnie zalicza się go do rodziny Diplodactylidae. W 2012 roku Brown, Worthington-Wilmer i Macdonald podzielili go na trzy podgatunki: nominatywny *taenicauda*, północny *albiocularis* z jasnymi oczami oraz *triaureus* z trzema złotymi paskami na ogonie, jednym na wierzchu i po jednym na każdym boku. Zwierzęta te są w hobby nadal rzadkie, ale są regularnie rozmnażane, zarówno w Europie, jak i w USA.

Gekon jest żywy i ciekawski, a gdy się przestraszy, ma szczególny sposób obrony. W ogonie znajdują się gruczoły wydzielające lepką, bursztynową ciecz, która zasycha jak żywica. U tego gatunku jest ona rozsmarowywana na napastniku, zamiast być rozpylana, jak robią to gatunki z kolczastym ogonem. Wydzielina podrażnia oczy i błony śluzowe, więc po kontakcie ze zwierzęciem umyj ręce. W niewoli zwierzęta rzadko jej używają, chyba że są bardzo wystraszone lub chore.

Występowanie i środowisko

Strophurus taenicauda występuje tylko w Australii, a niemal wszystkie stanowiska leżą w południowo-wschodnim Queenslandzie, zarówno w rejonach przybrzeżnych, jak i w głębi lądu. Każdy z podgatunków ma własny zasięg. Forma nominatywna została opisana z Chinchilli, *albiocularis* z doliny Dawson przy Castle Creek, a *triaureus* ze wschodniej części pasa Brigalow, od Mundubbery na południu po Callide na wschodzie i Biloelę na zachodzie.

Z północnej części Nowej Południowej Walii znane jest tylko jedno stanowisko, które nie ma okazu dowodowego, a więc nie jest potwierdzone. Zarejestrowano ponadto kilka pojedynczych stanowisk położonych daleko od pozostałych, które należy uznać za niepewne. Dlatego mapa została ograniczona do południowo-wschodniego Queenslandu.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Strophurus taenicauda żyje w otwartych lasach i buszu, zwłaszcza tam, gdzie rośnie cyprysik (*Callitris*). Pas Brigalow, w którym leży wiele stanowisk, to krajobraz suchych i półsuchych lasów z akacjami i eukaliptusami. W ciągu dnia zwierzęta śpią na pniach i gałęziach głową w dół albo ukrywają się pod luźną korą i w dziuplach. W nocy wspinają się po krzewach i polują na owady, a schodzą też na ziemię, by przemieszczać się z drzewa na drzewo.

Nie znaleziono konkretnych pomiarów temperatury i wilgotności powietrza na obszarze występowania gatunku. Dla rodzaju jako całości warunki są surowe i zmienne, z temperaturami od ponad 40 °C do poniżej 15 °C, więc zwierzęta są przystosowane do dużych wahań. Warto to uwzględnić przy urządzaniu terrarium.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para *Strophurus taenicauda* potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), a pojedynczy osobnik poradzi sobie w nieco mniejszym. Mała grupa wymaga więcej miejsca, zwłaszcza większej powierzchni dna. Jeśli terrarium jest bardzo duże, zwierzęta mogą mieć trudności ze złapaniem owadów, zanim opadnie z nich wapń. Wysokość ma większe znaczenie niż powierzchnia dna, ponieważ gatunek się wspina.

Urządź je cienkimi gałęziami w pozycji pionowej, ukośnej i poziomej, tak aby zwierzę mogło dotrzeć wszędzie. Gekon ma dobre przylgi i wspina się także po szkle, a często przesiaduje tam, gdzie ściana styka się z pokrywą. Suche kępy trawy i kilka kawałków kory w rogu zapewniają kryjówki. Używaj albo trwałych, suchych gałęzi, albo świeżych, ulistnionych gałęzi np. *Leptospermum*, *Melaleuca*, *Casuarina* lub *Callitris*, wymienianych co kilka tygodni.

Jako podłoże sprawdza się warstwa drobnego piasku o grubości 1-3 cm. Zadbaj o dobrą wentylację terrarium, aby nie było mokro i nie pojawiała się pleśń.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

TEMPERATURA

Strophurus taenicauda chętnie wygrzewa się pod lampą punktową, tak jak wygrzewa się na gałęziach w naturze. W dzień na dole terrarium powinno być 25-28 °C, a u góry pod niską żarówką 30-32 °C.

W nocy temperatura powinna spadać do 19-22 °C i nie potrzeba dodatkowego ogrzewania. Zimą obniża się temperaturę o około 5 °C na 8-10 tygodni, przy czym może spaść do 15-20 °C, ale nie niżej. Młode osobniki należy trzymać w cieple przez cały rok. Terrarium powinno mieć chłodny kąt, aby zwierzę mogło samo wybierać, a niezbędne są termostat i cyfrowy termometr.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Strophurus taenicauda pochodzi z suchych i półsuchych terenów, a wilgotność powietrza nie została udokumentowana. Podane w tabeli 30-60 % to więc szacunek oparty na siedlisku. Terrarium powinno być suche przez większość czasu.

Zraszaj ściany i gałęzie wodą wieczorem, dwa razy w tygodniu latem i raz w tygodniu podczas zimowego spoczynku. Gekony często wychodzą i zlizują krople. Następnego ranka nie powinno już zostać prawie żadnych mokrych kropli. Płytka miseczka ze świeżą wodą daje pewność, że zwierzę może się napić, ale gekony piją głównie krople.

OŚWIETLENIE I UVB

Strophurus taenicauda w ciągu dnia śpi swobodnie na gałęziach i chętnie się wygrzewa, więc zapewnij mu oświetlenie UVB. W niewoli rzeczywista potrzeba nie została wykazana, a przy wapniu i D3 w pokarmie zwierzę może obejść się bez niego.

Użyj świetlówki UVB, np. T5 z 5-6 % UVB, tak aby indeks UV wynosił 2-3 na najwyższych gałęziach i niższy w dolnych partiach (strefa 2 wg Fergusona). Musi być cień, w którym zwierzę może się schować. Światło powinno być włączone 12-14 godzin latem i 8-10 godzin zimą. W nocy ma być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze *Strophurus taenicauda* żywi się drobnymi stawonogami, zwłaszcza karaczanami, świerszczami, konikami polnymi, chrząszczami, ćmami i pająkami. W terrarium sprawdzają się świerszcze, małe karaczany, ćmy, muchy i larwy barciaka większego. Gąsienice zawisaka tytoniowego (hornworm) i larwy czarnej muchy żołnierza można podawać od czasu do czasu. Gekony są żarłoczne i często zjadają 3-4 owady naraz, a po ciemku chętnie schodzą po gałęziach, by złapać zdobycz.

Dorosłe osobniki karmi się dwa razy w tygodniu latem i co 7-10 dni zimą. Młode i samice noszące jaja karmi się co 2-4 dni, świeżo wyklute młode codziennie. Zdobycz nie powinna być większa niż około 60 % wielkości głowy, ponieważ duże owady mogą powodować zaparcia i uszkodzenia kręgosłupa u młodych osobników.

Oprószaj owady lekko wapniem i witaminami przy co drugim lub trzecim posiłku. Jeśli zwierzęta nie mają światła UV, suplementacja jest jeszcze ważniejsza. Karm wieczorem, po zgaszeniu światła, wtedy łatwo też obserwować zwierzęta.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Strophurus taenicauda jest śmiały i ciekawski i nie jest tak płochliwy jak wiele innych gatunków. Często siedzi na widoku na gałęzi i jest aktywny o zmierzchu i w nocy. Nie nadaje się jednak do brania na ręce. Jest szybki, a gdy zostanie schwytany, może wydzielić lepką i silnie drażniącą ciecz z ogona. Ogranicz więc kontakt do minimum i pozwól mu raczej samemu wejść na dłoń, zamiast go chwytać.

Trzymaj je parami lub w małej grupie z jednym samcem i maksymalnie czterema samicami. Nigdy nie umieszczaj razem kilku samców. Obserwuj ślady ugryzień i zwierzęta, które tracą na wadze, a w razie niepokoju rozdziel je. Zwierzęta można też trzymać pojedynczo.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce *Strophurus taenicauda* rozpoznaje się po wyraźnych wybrzuszeniach hemipenisów u nasady ogona z zagłębieniem pośrodku oraz po niewielkiej grupie powiększonych łusek przypominających ostrogi na górze wybrzuszenia, tam gdzie styka się ono z tylną kończyną. Samice mają gładkie, mniejsze wybrzuszenie bez zagłębienia. Płeć młodych można określić, gdy osiągną 50-70 % wielkości dorosłej, zwykle w wieku 6-12 miesięcy. Rosną szybko i w zasadzie mogą się rozmnażać już w pierwszym roku, ale z rozmnażaniem poczekaj, aż zwierzę osiągnie około 80 % długości dorosłej, zwykle po 12-18 miesiącach. Wiele osobników osiąga pełny rozmiar dopiero w wieku dwóch lat.

GODY I KOPULACJA

W naturze nadrzewne gatunki tego rodzaju rozmnażają się zazwyczaj od września do lutego, w dobrych latach od sierpnia do kwietnia. Dla *Strophurus taenicauda* okres ten to październik-styczeń. Dobre efekty może dać rozdzielenie samców i samic jesienią, gdy skraca się dzień i spada temperatura. Następuje wtedy okres chłodzenia trwający 8-10 tygodni, z ograniczonym zraszaniem i tylko pojedynczymi owadami. Gdy temperatura, światło i ilość pokarmu znów rosną, zaczyna się sezon rozrodczy. Schłodzenie nie jest jednak bezwzględnie konieczne, a pary mogą też przebywać razem przez cały rok.

Samiec liże samicę i chwyta ją za barki i kark, a koniec ogona może owinąć wokół jej ogona i gałęzi. Samica potrafi przechowywać nasienie i składać zapłodnione jaja, także po usunięciu samca.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica *Strophurus taenicauda* składa zwykle dwa jaja naraz, czasem tylko jedno. Między zniesieniami mijają trzy do sześciu tygodni, a przy obfitym karmieniu w sezonie może być ich cztery do sześciu lub więcej. To duże obciążenie dla samicy, więc po trzech do czterech zniesieniach daj jej odpocząć, ograniczając karmienie.

Samica linieje na jeden do siedmiu dni przed złożeniem jaj. Postaw na dnie terrarium pojemnik do składania jaj, np. plastikowe pudełko z otworem z boku lub odwróconą glinianą miseczkę, z 5-10 cm wilgotnego piasku, mieszanki piasku i torfu albo sfagnum. Samica składa jaja w nocy, na samym dnie. Jaja są po zniesieniu lekko lepkie, więc podłoże do nich przylega, ale nie trzeba go strzepywać.

INKUBACJA

Przenieś jaja *Strophurus taenicauda* ostrożnie do małego pojemnika z wilgotnym podłożem z perlitu lub wermikulitu zmieszanego z wodą w proporcji 1:1 wagowo. Temperatura powinna wynosić 27-30 °C. Jaja wykluwają się po 48-72 dniach, przy 27-29 °C zwykle po około 60 dniach. Temperatura pokojowa również może być wystarczająca, ale wtedy trwa to znacznie dłużej, a jaja są bardziej narażone na pleśń.

Jaja podczas inkubacji mocno rosną, a skorupa tuż przed wykluciem może stać się niemal przezroczysta. Jaja "pocą się" na 1-2 doby przed wykluciem. Jeśli trwa to dłużej, jest to zły znak: zwłaszcza w ciepłej i wilgotnej pogodzie w pełni rozwinięte młode może zginąć w jaju, napuchnięte od płynu.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode *Strophurus taenicauda* mają bardziej matowe barwy niż dorosłe i są nieco ciemniejsze. Po wykluciu mają około 3 cm od czubka pyska do kloaki i 4 cm łącznie. Możesz trzymać je pojedynczo w małym pojemniku z siatką w pokrywie albo po dwa-trzy razem w małej klatce do odchowu. Powinny mieć takie samo wyposażenie jak dorosłe, z cienkimi gałęziami, niewielką liczbą kryjówek i słabym zraszaniem.

Podawaj małe świerszcze, duże muszki owocowe i strąkowce oprószone wapniem i witaminami. Karm codziennie przez pierwsze tygodnie, a potem co drugi dzień. Młode osobniki rosną szybko i mogą osiągnąć wielkość dorosłą i rozmnażać się w ciągu pierwszego roku, ale nie zaleca się wykorzystywania ich tak wcześnie. Młode osobniki trzymaj w cieple przez cały rok.

Zdrowie i częste błędy

Istnieje niewiele udokumentowanych informacji o chorobach u *Strophurus taenicauda*, więc poniższa lista opiera się na doświadczeniach z rodzajem jako całością. Typowe problemy to:

- Zbyt mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u młodych osobników i samic składających jaja. Prowadzi to do miękkich kości, drżenia i w najgorszym razie uszkodzeń kręgosłupa. Zbyt duże owady mogą powodować paraliż kręgosłupa u młodych osobników. Podawaj więc małe owady, oprószaj je i zapewnij światło UV.
- Zaparcia, jeśli zdobycz jest zbyt duża.
- Wyczerpane samice, które składają zbyt wiele zniesień. Po trzech do czterech zniesieniach ogranicz karmienie i pozwól samicy odpocząć.
- Pleśń i trwała wilgoć, jeśli wentylacja jest słaba lub zraszanie zbyt obfite.
- Stres przy zbyt częstym braniu na ręce. W skrajnym stresie zwierzęta mogą wydzielić ciecz z ogona, a znaleziono martwe osobniki pokryte zaschniętą wydzieliną.

Zdrowe zwierzę ma jasne oczy, pełny ogon i pewny chwyt. Skontaktuj się z weterynarzem znającym gady, jeśli gekon traci na wadze, nie je od kilku tygodni lub sprawia wrażenie ospałego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.